

KAJET ROZWOJOWY

www.przytuldziecko.pl

**materiały dla pedagogów, nauczycieli
i wszystkich dbających o rozwój dziecka**

Zrealizowane w ramach kampanii Przystań Dziecko

I CZĘŚĆ

Cechy motoryczne

Podstawowe cechy i zdolności motoryczne towarzyszą człowiekowi na każdym etapie jego życia. Są tak ważne, że biorą udział w każdej, nawet najprostszej czynności dnia codziennego. Musimy więc dołożyć wszelkich starań, aby były jak najlepiej rozwinięte u dzieci. Nasze wszystkie cechy motoryczne pojmowane jako całość tworzą naszą ogólną sprawność fizyczną. Rozwój motoryczny uwarunkowany jest prawidłową budową i czynnością układu ruchu oraz sterującym wpływem układu nerwowego. O jego rozwoju decydują też czynniki genetyczne (tzw. uzdolnienia ruchowe) i wpływy zewnętrzne (środowiskowe).

Kształtowanie cech motorycznych rozpoczyna się już od najmłodszych lat. Bardzo duży wpływ na to, jakie one będą w przyszłości, ma odpowiednio dobrana kinezyterapia, czyli po prostu ruch. Na motorykę składają się głównie:

- zdolności kondycyjne
- siła
- szybkość
- wytrzymałość

oraz zdolności poboczne

- gibkość
- zręczność
- koordynacja ruchowa.

Główną rolę w jego rozwoju motorycznym odgrywa prawidłowa budowa i czynność układu kostno – stawowego i mięśniowego, kręgosłupa, tułowia i kończyn, zwłaszcza stóp. Cechy motoryczne nie wiążą się wyłącznie ze sferą fizyczną funkcjonowania człowieka, lecz także z aspektem poznawczym, sensorycznym, społecznym, emocjonalnym i intelektualnym. Dlatego duży nacisk na rozwijanie zdolności motorycznych powinno kłaść się w przedszkolu. Tam dzieci uczestniczą m.in. w zajęciach z rytmiki, gimnastyki oraz wykonują prace manualne, niezbędne dla rozwoju.

SKOCZNOŚĆ

KANGUREK

Dwie osoby trzymają „makarony” basenowe tuż na ziemi. Dzieci przeskakują nad nimi – można modyfikować wysokość ustawienia przyborów. Co najważniejsze, „przeszkoda” musi być bezpieczna, miękka, by w przypadku nieudanego skoku dziecku nic się nie stało. „Makarony” mogą być zastąpione przez zwykłe tasiemki, guma do skakania, sznurek itp.

SZCZUREK

Opiekun trzyma dwa „makarony”. W jednej dłoni trzyma „makaron” tuż nad ziemią, a w drugiej dłoni na wysokości głowy dziecka. Kuca i w tej pozycji obraca się dookoła. Dziecko przeskakuje nad dolnym makaronem, a przed górnym uchyla się poprzez kucnięcie.

Zamiast „makaronów” można użyć np. szalika.

ZWINNOŚĆ

TOR ZADANIOWY

Ustawiamy tor przeszkód z różnokolorowych pomocy sensorycznych. Zastąpić je można poduszkami. Do każdego koloru ustalamy zadanie, np. niebieski: wskok obunóż, żółty- czworakowanie, czarny- wskok jedną nogą, czerwony: przeturlanie. Dla młodszych dzieci rozkładamy sprzęty w dość dużej odległości od siebie i przypominamy głośno co mają robić, gdy zbliżają się truchtem do danej pomocy sensorycznej.

PAJĄK

Do zabawy potrzebna jest włóczka lub bardzo długi sznurek. W przedszkolu na terenie całej sali rozwijamy sieć pajęczą zaczepiając włóczkę o nogi krzeseł, stolików i innych mebli, tworząc różnej wielkości dziury. Pomiędzy nimi rozsypujemy różne zabawki, a dzieci starają się jak najzwinniej pozbierać je nie dotykając sieci.

SZYBKOŚĆ

KTO SZYBCIEJ

Z pomocy sensorycznych układamy tor przeszkód. Pierwszy i ostatni obiekt wyznaczają start i metę, są najmniejsze. Zadanie polega na tym, że należy je jak najszybciej podnieść nad głowę po przebiegnięciu do ostatniego, odłożyć, szybko wrócić i ponownie podnieść przybór- tym razem pierwszy. Można wprowadzić element rywalizacji w postaci wyścigów.

GIBKOŚĆ

SZUMIĄ DRZEWA

Dzieci naśladują opiekuna. Ten wykonuje najpierw spokojne skłony na boki, imitując gałęzie drzew uginające się pod wpływem wiatru. Potem pokazuje mocniejsze skłony tułowia w dół, podczas których dziecko dotyka dłońmi do ziemi starając się utrzymać nogi proste.

SIŁA

POSZUKIWANIE SKARBÓW

Pod każdą pomocą sensoryczną (lub większą pluszową zabawką czy poduszką) kładziemy wycięte z papieru uśmiechnięte buźki. Dziecko ma za zadanie podnieść przedmiot, przenieść w wyznaczone miejsce i w nagrodę odebrać buźkę. Zwracamy uwagę na bezpieczną technikę unoszenia sprzętów- z ugiętych nóg, o plecach prostych, bez przegięcia w odcinku lędźwiowym kręgosłupa.

II CZĘŚĆ

ZABAWY ROZWOJOWE

Zabawa to ogromnie ważny element wpływający na rozwój dziecka, nie tylko związany z dostarczaniem przyjemnych wrażeń. Od wczesnego dzieciństwa zabawa pozwala nabywać potrzebne dziecku umiejętności. Uczy świadomości swojego ciała, rozwija motorykę, koordynację ruchową i poczucie równowagi. Stymuluje zmysły.

Rozwija wyobraźnię, pomysłowość i wspiera rozwój mowy. Pozwala na odreagowanie emocji i uwolnienie napięć. Na etapie przedszkolnym wspomaga budowanie relacji z rówieśnikami, uczy przestrzegania norm i współpracy.

Zabawa rodzica z dzieckiem wspiera relacje i daje poczucie bezpieczeństwa, komunikuje dziecku, że jest ważne. Rozwija społecznie i emocjonalnie.

Zabawy ewoluują wraz z wiekiem. Na początku dziecko czerpie przyjemność z samego faktu manipulowania przedmiotami, poznawania swojego ciała, doświadczania siebie w przestrzeni. Przejście od zabawy samotnej do równoległej pojawia się mniej więcej około 14 miesiąca życia. Dzieci chętniej przebywają w towarzystwie innych dzieci lecz raczej bawią się obok siebie niż ze sobą. Kolejnym etapem jest okres przedszkolny, w którym dzieci zaczynają wchodzić ze sobą w interakcje. Coraz częściej pojawiają się zabawy tematyczne, w których dzieci wymyślają określone sytuacje i wchodzą w określone role. Sprzyja to niewątpliwie w rozwoju myślenia abstrakcyjnego. W etapie przedszkolnym występują zabawy, w których obowiązują już określone reguły oraz cel. Pojawia się rywalizacja i kooperacja.

Nauczyciel tworząc radosną atmosferę i kierując odpowiednio może nadawać zabawie sens wychowawczy. Korzystając z potęgi zabawy, może wspierać rozwój dziecka wzmacniając w nim poczucie bezpieczeństwa, a także wspierając proces kształtowania relacji międzyludzkich.

PROPOZYCJE ZABAW DLA DZIECI 3 – 6 LAT

KOLOROWA GRUPA

Zabawa wspierająca między innymi rozwój emocjonalny, umiejętności społeczne, a także percepcję.

Nauczyciel dokonuje podziału za pomocą losowania kolorowych karteczek. Dzieci z takim samym kolorem na karteczce należą do jednej grupy. Uczestnicy skupiają się na przedmiotach ze swojego otoczenia, kierując się jedną cechą – kolorem. Każda grupa wyrusza na poszukiwania. Zbierają tylko przedmioty w kolorze swojej grupy.

BAGAŻ

Zabawa wspierająca wyobraźnię oraz rozwój ruchowy.

Dzieci stoją nieruchomo i wyobrażają sobie, że przed każdym z nich leży ciężki bagaż – plecak lub walizka, który za chwilę będą musiały podnieść. Na sygnał nauczyciela rozpoczyna się zabawa – dzieci „podnoszą bagaż”, a następnie maszerują. Ich zadaniem jest jak najlepsze pokazanie jak ciężki mają bagaż.

GDZIE JEST MÓJ CIEŃ?

Zabawa wspierająca percepcję oraz świadomość siebie w przestrzeni.

Nauczyciel maszeruje w sali i co pewien czas zatrzymuje się przybierając jakąś pozę. Dzieci starają się naśladować ruchy nauczyciela podążając za nim niczym cień. Następnie dzieci dobierają się parami. Jedno z nich jest prowadzącym, a drugie cieniem. Po czasie zamieniają się rolami.

JAK DZIŚ WYGLĄDAM?

Zabawa rozwijająca koncentrację oraz pamięć

Dzieci siadają plecami do siebie. Na przemian opisują, jak są dzisiaj ubrane (np. jaki mają kolor bluzki/ spodni, jaki wzór jest na bluzie, itp.). Następnie odwracają się i sprawdzają czy poprawnie opisali swoje stroje.

ZABAWY DLA DZIECI W WIEKU SZKOLNYM

STATEK WE MGLE

Zabawa budująca zaufanie oraz ćwicząca koncentrację oraz współpracę. Jedno dziecko ma zasłonięte oczy – jest statkiem we mgle. Staje na końcu sali. Pozostałe dzieci ustawiają się po drugiej stronie. Ich zadaniem jest za pomocą słów „kierować statkiem” i pomóc ominąć przeszkody. Mogą używać słów – stop, w prawo, w lewo, do przodu. Gdy „statek” porusza się nauczyciel co jakiś czas umieszcza na jego drodze przeszkody.

O CO CHODZI?

Zabawa wspierająca komunikację oraz współpracę

Jedno z dzieci na chwilę opuszcza salę. Pozostali wymyślają – np. przysłowie

I dzielą między sobą poszczególne słowa. Gdy dziecko wraca do sali, na znak nauczyciela pozostali uczniowie wykrzykują w tym samym czasie swoje słowo.

Zadaniem słuchającego jest odgadnąć przysłowie.

PRZEPYCHANKI

Zabawa budująca zaufanie i poczucie bezpieczeństwa

Dzieci dobierają się parami i stają do siebie plecami. Jedno jest „skałą” a drugie próbuje je przepchnąć tak, aby się nie wywróciło. Potem następuje zmiana.

ZNAJDŹ MNIE

Zabawa ruchowa wspierająca koncentrację, orientację w przestrzeni oraz koordynację.

Dzieci dobierają się w pary i stają naprzeciw siebie tak, aby utworzyć dwa koła (wewnętrzne i zewnętrzne). Na sygnał nauczyciela dzieci z koła zewnętrznego zaczynają poruszać się w jedną stronę a z koła wewnętrznego w stronę przeciwną.

Na kolejny sygnał dzieci z koła wewnętrznego muszą się zatrzymać a dzieci z koła zewnętrznego muszą odnaleźć swoją parę.

III CZĘŚĆ

Doświadczenie – Jesienne kolory liści

Wiosną oraz latem liście na drzewach są zielone. Jesienią natomiast przybierają kolory żółcieni, czerwieni i brązów. Dlaczego jesienne liście mają takie kolory, a nie pozostają zielone? Jak i dlaczego zmieniają swoją barwę?

Skupmy się najpierw na kolorze zielonym. Liście zawdzięczają ten kolor chlorofilowi, czyli zielonemu barwnikowi, który znajduje się w chloroplastach liści. Chlorofil pobiera pewien zakres światła słonecznego, którego energia wystarcza na uaktywnienie procesu fotosyntezy.

W trakcie fotosyntezy z wody, dwutlenku węgla oraz energii słonecznej powstają cukry, które są pożywieniem rośliny, a tlen zostaje wydalany do atmosfery.

A jesienne kolory liści? Skąd one się biorą? Aby się tego dowiedzieć, należy bliżej przyjrzeć się barwnikowi nadającemu liściom takie, a nie inne kolory. Żeby to sprawdzić warto zrobić doświadczenie, które polega na wyciągnięciu z liści koloru, czyli wyekstrahowaniu go.

SKŁADNIKI POTRZEBNE DO WYKONANIA DOŚWIADCZENIA:

- Liście czerwone
- Liście żółte
- Liście zielone
- Spirytus salicylowy
- 3 miseczki
- 3 przezroczyste szklanki/3 plastikowe przezroczyste kubeczki
- Moździerz lub tłuczek
- Deska
- 3 białe kartki A4

WYKONANIE:

1. Liście podziel na 3 grupy: czerwone, żółte i zielone.
2. Każdą grupę liści umieść w moździerzu i je ugnieć, można też tłuczkiem, tak aby były dobrze pogniecione. Następnie umieść je w miseczkach.
3. Liście zalej spirytusem. Pozostaw minimum na 20 minut – spirytus wyciągnie z liści barwnik. Im dłużej pozostawimy liście w spirytusie tym intensywniejszy barwnik otrzymamy.
4. Uzyskane barwniki: czerwony, żółty, zielony, umieść w osobnych kubeczkach/szklankach.
5. Zwiń kartki w rulony i umieść po jednej w szklankach/kubeczkach z barwnikami. Pozostaw na 12 godzin.
6. Po 12h na kartkach widać jak barwy się rozwarstwiły i jakie kolory ukrywają w sobie liście.

WNIOSKI:

Z doświadczenia dokładnie wynika, że zielone liście ukrywają w sobie również żółte czy pomarańczowe kolory, natomiast liście, które na drzewach dawno straciły zielony kolor, tak naprawdę mają go jeszcze w sobie, jednak jest on mało intensywny. Jesienią, gdy dni stają się coraz krótsze i energii słonecznej jest coraz mniej, a rośliny przygotowują się do nadejścia zimy, wycofują chlorofil do łodyg oraz korzeni. Wówczas ukazują nam się pozostałe barwy, które posiadają w sobie liście: żółcie, czerwienie i brązy.

